

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI PEŁNOMOCNIKA
RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO
TRAKTOWANIA ZA OKRES
OD 1 STYCZNIA 2017 R.
DO 31 GRUDNIA 2017 R.

Warszawa, 2018

WSTĘP	5
1. PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA	6
1.1 Podstawa prawna działania, kompetencje i zadania	6
2. MONITOROWANIE SYTUACJI W ZAKRESIE PRZESTRZEGANIA ZASADY RÓWNEGO TRAKTOWANIA.....	7
2.1 Propozycje zmian legislacyjnych lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania	7
2.1.1 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie zaostreżenia odpowiedzialności za przestępstwa popełnione na tle seksualnym	7
2.1.2 Wystąpienie do Prezesa GUS w sprawie gromadzenia i analizy danych statystycznych w związku z art. 11 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej	8
2.1.3 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie liczby spraw zakończonych w trybie procesowym oraz nowych, które wpłynęły w 2016 r. do sądów powszechnych w związku z naruszeniem zasady równego traktowania, wskazanej w ustawie z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania.....	9
2.1.4 Wystąpienie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie propozycji zmian w ustawie o samorządzie gminnym.....	9
2.1.5 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie zmian w Kodeksie karnym dotyczącym znamienia „braku zgody” osoby pokrzywdzonej na dokonanie „innej czynności seksualnej”.....	11
2.1.6 Wystąpienie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z inicjatywą utworzenia cyklicznego programu telewizyjnego poświęconego promocji aktywizacji zawodowej, społecznej i zdrowotnej seniorów	13
2.1.7 Wystąpienie do Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sygnałów dotyczących nierównego traktowania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w polskim systemie oświaty.....	14
2.1.8 Propozycje Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania do kierunków strategii KRRiT na lata 2017-2022	16
2.1.9 Wystąpienie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie podziału dotacji na realizację w 2017 roku zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego.....	18
2.1.10 Wystąpienie do Ministra Obrony Narodowej w sprawie sporządzenia list mieszkańców Polski o pochodzeniu etnicznym innym niż polskie	18
2.1.11 Propozycje działań do Programu Działania Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2018.....	19
2.1.12 Wystąpienie do Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie stanu prac nad Kodeksem urbanistyczno-budowlanym	20
2.1.13 Wystąpienie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie etapu prac nad nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uwzględnieniu w procedowanej zmianie definicji przemocy ekonomicznej.....	21

2.1.14 Wystąpienia oraz oświadczenie w sprawie incydentów o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym podczas Marszu Niepodległości.....	22
2.1.15 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie szkoleń dla pracowników wymiaru sprawiedliwości w celu podniesienia wiedzy na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami ..	23
2.1.16 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o analizę dostępności tłumaczy języka migowego w trakcie postępowań sądowych oraz rozważenie w tym kontekście nowelizacji ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania.....	24
2.2 Sprawy wpływające do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.....	25
3. PROMOWANIE, UPOWSZECHNIANIE I PROPAGOWANIE PROBLEMATYKI RÓWNEGO TRAKTOWANIA.....	29
3.1 Projekty realizowane przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania	29
3.1.1 Opracowanie fiszki i wniosku o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	29
4. WYBRANE SPOTKANIA PEŁNOMOCNIKA Z PRZEDSTAWICIELAMI INSTYTUCJI I ORGANIZACJI DZIAŁAJĄCYMI W OBSZARZE RÓWNEGO TRAKTOWANIA.....	30
5. Wykaz spotkań, wydarzeń i konferencji objętych honorowym patronatem Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania w roku 2017.....	34

WSTĘP

Sprawozdanie z działalności Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania stanowi wykonanie art. 23 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania¹, ustanawiającego obowiązek przedstawienia Radzie Ministrów okresowej informacji o pracy Pełnomocnika.

Niniejsze sprawozdanie przedstawia najważniejsze działania i inicjatywy podjęte przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. Opisuje również podejmowane przez Pełnomocnika działania w zakresie zmian legislacyjnych lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania.

Sprawozdanie przedstawia także działania Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania podejmowane na rzecz promowania, upowszechniania i propagowania problematyki równego traktowania, jak również opis przykładowych inicjatyw oraz interwencji podejmowanych przez Pełnomocnika w ramach monitorowania sytuacji w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania.

¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1219.

1. PEŁNOMOCNIK RZĄDU DO SPRAW RÓWNEGO TRAKTOWANIA

1.1 Podstawa prawna działania, kompetencje i zadania

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, dalej zwaną „ustawą”. Przepisy ustawy określają obszary i sposoby przeciwdziałania naruszeniom zasady równego traktowania ze względu na wskazane w niej cechy prawnie chronione oraz organy właściwe w zakresie realizacji zasady równego traktowania. Stosownie do art. 18 ustawy wykonywanie zadań dotyczących realizacji zasady równego traktowania powierzono Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Równego Traktowania.

Tryb powoływania i odwoływania Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania został określony w art. 20 ustawy, zgodnie, z którym uprawnienie to przysługuje Prezesowi Rady Ministrów. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania realizując zasadę równego traktowania podległy jest wyłącznie Presowi Rady Ministrów.

Stosownie do art. 21 ust. 2 ustawy do zadań Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania należy w szczególności:

- 1) opracowywanie i opiniowanie projektów aktów prawnych w zakresie równego traktowania;
- 2) przeprowadzanie analiz i ocen rozwiązań prawnych pod kątem respektowania zasady równego traktowania, a także występowanie z wnioskami o wydanie lub zmianę aktów prawnych;
- 3) podejmowanie działań zmierzających do eliminacji lub ograniczających skutki powstałe w wyniku naruszenia zasady równego traktowania;
- 4) dokonywanie analiz i ocen sytuacji prawnej i społecznej w zakresie równego traktowania oraz inicjowanie, realizowanie, koordynowanie lub monitorowanie działań zmierzających do zapewnienia równego traktowania, a także do ochrony przed dyskryminacją;
- 5) monitorowanie sytuacji w zakresie przestrzegania zasady równego traktowania;
- 6) promowanie, upowszechnianie i propagowanie problematyki równego traktowania;
- 7) współpraca z właściwymi organami administracji publicznej, partnerami społecznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w zakresie równego traktowania;
- 8) współpraca z zagranicznymi i międzynarodowymi organizacjami i organami działającymi w zakresie równego traktowania.

Obowiązek wskazania organu lub organów do spraw promowania, analizowania, monitorowania oraz wspierania równego traktowania, jak również świadczących niezależną pomoc ofiarom dyskryminacji we wnoszeniu skarg w sprawach związanych z naruszeniem zasady równego traktowania został określony w dyrektywach Unii Europejskiej:

- 1) Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz. Urz. WE L 180 z 19.07.2000, str. 22 - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 20, t. 1, str. 23);

- 2) Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług (Dz. Urz. UE L 373 z 21.12.2004, str. 37);
- 3) dyrektywie 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy (wersja przededagowana) (Dz. Urz. UE L 204 z 26.07.2006, str. 23);
- 4) Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/41/UE z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie stosowania zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn prowadzących działalność na własnych rachunek oraz uchylającej dyrektywę Rady 86/13/EWG (Dz. Urz. UE L 180 z 15.07.2010, str. 1).

W rozumieniu przepisów wyżej wymienionych dyrektyw organami odpowiedzialnymi za realizację zasady równego traktowania są Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania. Kompetencje tych organów, niezbędne do promowania, analizowania, monitorowania i wspierania równego traktowania, zostały określone w ustawie z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich² oraz ustawie z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania.

Dyrektywy Unii Europejskiej nałożyły na państwa członkowskie obowiązek wskazania organu lub organów świadczących niezależną pomoc ofiarom dyskryminacji we wnoszeniu skarg w sprawach o dyskryminację, prowadzenia niezależnych badań dotyczących dyskryminacji oraz publikacji niezależnych sprawozdań i wydawania zaleceń na temat wszystkich problemów związanych z dyskryminacją. Kompetencje w tym zakresie realizuje Rzecznik Praw Obywatelskich na podstawie art. 11 ust. 2 oraz art. 17b ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich.

2. MONITOROWANIE SYTUACJI W ZAKRESIE PRZESTRZEGANIA ZASADY RÓWNEGO TRAKTOWANIA

2.1 Propozycje zmian legislacyjnych lub ograniczenia skutków powstałych w wyniku naruszenia zasady równego traktowania

2.1.1 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie zaostrożenia odpowiedzialności za przestępstwa popełnione na tle seksualnym

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania dwukrotnie zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o rozważenie przeprowadzenia zmian legislacyjnych w części szczególnej Kodeksu karnego mających na celu zaostrożenie odpowiedzialności za przestępstwa popełnione na tle seksualnym. W swoim wystąpieniu Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania podkreślił, że przestępstwa popełnione na tle seksualnym należą do tych przestępstw, które dotyczą najbardziej wrażliwej sfery życia każdego

² Dz. U. z 2017 r. poz. 958.

człowieka. Przesłuchania te charakteryzuje wysoki stopień szkodliwości społecznej, co wyrażać się powinno przede wszystkim w surowości kar przewidzianych przez ustawodawcę dla ich sprawców. Dodatkowo Pełnomocnik zwrócił uwagę na problem wtórnej wiktymizacji ofiar przestępstw seksualnych, na którą wpływa czas, jaki upływa pomiędzy złożeniem zawiadomienia, a przesłuchaniem pokrzywdzonego przez sąd.

2.1.2 Wystąpienie do Prezesa GUS w sprawie gromadzenia i analizy danych statystycznych w związku z art. 11 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpił do Prezesa GUS i poinformował, że w związku z art. 11 Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 r.³ konieczne nadal pozostaje podjęcie działań w zakresie:

1. Gromadzenia i analizy danych statystycznych, w odpowiednim podziale i w regularnych odstępach czasu, dotyczących przypadków wszystkich form przemocy domowej i przemocy wobec kobiet objętych zakresem Konwencji.
2. Wspieranie badań dotyczących wszystkich form przemocy objętych zakresem Konwencji w celu poznania ich przyczyn i skutków, częstości występowania oraz karalności, a także skuteczności działań podejmowanych w celu wykonania Konwencji.
3. Podjęcie starań w celu przeprowadzania badań ludności, w regularnych odstępach czasu, by oceniać skalę i tendencje w stosowaniu wszystkich form przemocy objętych zakresem Konwencji.
4. Przekazywanie grupie GREVIO informacji o ww. danych w celu wspierania współpracy międzynarodowej oraz umożliwienia analizy porównawczej na szczeblu międzynarodowym.

Pełnomocnik mając świadomość konieczności współpracy międzyresortowej w celu pozyskania istotnych danych statystycznych dotyczących równego traktowania zaproponował zorganizowanie spotkania przedstawicieli Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania z przedstawicielami Prezesa GUS oraz przedstawicielami właściwych organów administracji rządowej, w szczególności: Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Obrony Narodowej, Prokuratury Generalnej oraz Komendy Głównej Policji. Celem spotkania byłoby rozważenie możliwości pozyskania istotnych danych statystycznych dotyczących grup dyskryminowanych z badań statystycznych, które zostały zaplanowane w projekcie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017, a także rozważenie możliwości opracowania pozyskiwanych już przez GUS i resorty danych według przekrojów społeczno-demograficznych, oczekiwanych przez Pełnomocnika.

W odpowiedzi Prezes GUS poinformował, że GUS nie prowadzi własnych badań z zakresu przemocy domowej i przemocy wobec kobiet. Dane dotyczące przestępstw GUS pozyskuje z zewnętrznych systemów informacyjnych m.in. z Policji oraz MSWiA.

³ Dz. U. z 2015 r. poz. 961.

Jednocześnie Prezes GUS zadeklarował współpracę w zakresie gromadzenia i publikowania danych dotyczących wskazanych obszarów badawczych i przychylił się do propozycji spotkania przedstawicieli zainteresowanych problematyką oraz dysponujących stosownymi informacjami lub możliwościami ich pozyskania. Prezes GUS zaznaczył, że jednym z tematów, który wymaga przedyskutowania jest kwestia występującej rozbieżności definicji niektórych przestępstw, która uniemożliwia prezentowanie tożsamy danych przez różne instytucje. Opracowanie, przez ekspertów z dziedziny prawa, dla konkretnego pojęcia prawnego definicji, która wskaże, jakie artykuły Kodeksu karnego odnoszą się do tego pojęcia, wykluczyłoby wątpliwości przy publikowaniu danych dotyczących danego przestępstwa przez różne podmioty. Przyczyni się to również do poprawy współpracy z organizacjami oraz instytucjami międzynarodowymi w zakresie przekazywanych danych krajowych.

W roku 2017 spotkanie nie zostało zorganizowane.

2.1.3 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie liczby spraw zakończonych w trybie procesowym oraz nowych, które wpłynęły w 2016 r. do sądów powszechnych w związku z naruszeniem zasady równego traktowania, wskazanej w ustawie z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w ramach prowadzonego monitoringu wykonania ustawy o wdrażaniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o przekazanie informacji o liczbie spraw zakończonych w trybie procesowym oraz nowych, które wpłynęły w 2016 r. do sądów powszechnych w związku z naruszeniem zasady równego traktowania, wskazanej w ustawie z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania⁴. Mając na uwadze kształtujące się orzecznictwo na tle stosowania przepisów ww. ustawy, Pełnomocnik poprosił również o przekazanie zanonimizowanej treści wyroków wydanych w 2016 r., w których uwzględniono lub oddalono powództwo o odszkodowanie na podstawie przepisów tej ustawy.

W odpowiedzi Minister poinformował, że w roku 2015 wpłynęło łącznie 17 spraw, z czego 11 do sądów rejonowych oraz 6 do sądów okręgowych, w tym 1 do sądu drugiej instancji natomiast w roku 2016 wpłynęły łącznie 24 sprawy, z czego 12 do sądów rejonowych oraz 8 spraw do sądów okręgowych w pierwszej instancji i 4 w drugiej instancji.

2.1.4 Wystąpienie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie propozycji zmian w ustawie o samorządzie gminnym

W związku z faktem skierowania przez Przewodniczącą Obornickiej Rady Seniorów na ręce Pełnomocnika uchwał w sprawie nowelizacji zapisów art. 5c ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁵ w zakresie dotyczącym gminnych rad

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 1219.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1875.

seniorów wraz z prośbą o podjęcie działań prowadzących do rozszerzenia obowiązujących przepisów, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpił do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o analizę obowiązujących przepisów w powyższym zakresie oraz rozważenie podjęcia inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do nowelizacji art. 5c ww. ustawy w zakresie umożliwiającym finansowanie przez samorządy gminne kosztów podróży członkom rad seniorów związanych z wykonywaniem ich funkcji.

W uchwale Rada Seniorów stwierdziła, że „dla umożliwienia rzeczywistego i skutecznego funkcjonowania rad seniorów konieczna jest nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym polegająca na zawarciu delegacji do wprowadzenia przez radę gminy regulacji umożliwiających zwrot kosztów podróży członkom rad seniorów”.

Uzasadniając swój postulat Obornicka Rada Seniorów wskazała, że dotychczasowe próby uregulowania przepisów przez niektóre jednostki samorządu terytorialnego w Polsce kończyły się wydaniem przez wojewodę rozstrzygnięcia nadzorczego uchylającego podjęte w tym zakresie uchwały. Jednocześnie wykonywane społecznie zadania przez członków gminnych rad seniorów powodują konieczność przemieszczania się nie tylko w obrębie miasta i gminy, ale również odbywania podróży zamiejscowych m.in. w celu wzięcia udziału w spotkaniach i konferencjach organizowanych przez Komisję ds. Polityki Senioralnej przy Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Dodatkowo członkowie gminnych rad seniorów w Polsce to w większości osoby utrzymujące się z niewysokich świadczeń emerytalnych, które nie są w stanie ponosić kosztów związanych z podróżami służbowymi. Niejasność sytuacji prawnej w tym zakresie powoduje, że wiele samorządów gminnych waha się i nie podejmuje działań w celu utworzenia gminnej rady seniorów, albo też zwleka z podjęciem stosownej uchwały, pomimo inicjatywy lokalnych środowisk seniorskich. Problem braku możliwości finansowania z budżetu samorządu gminnego podróży służbowych członków gminnych rad seniorów pojawiał się już w dyskusjach z przedstawicielami rad seniorów. Był również przedmiotem dyskusji podczas posiedzenia nr 37 Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej w dniu 11 maja 2017 r.⁶

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania podkreślając, że proponowana, m.in. przez Obornicką Radę Seniorów, zmiana pociąga za sobą koszty finansowe po stronie budżetu samorządu terytorialnego, zauważył, że są gminy, które popierają powyższą propozycję. Potwierdzeniem tego było pismo Burmistrza Obornik, który poparł apel gminnej rady seniorów i zwrócił się o podjęcie działań prowadzących do rozszerzenia obowiązujących przepisów, jak też wcześniej wspomniane uchwały niektórych jednostek samorządu terytorialnego.

Pełnomocnik podkreślił, że dodatkowo należy mieć na uwadze, że prognozy GUS i Eurostatu wskazują, że liczba osób starszych systematycznie wzrasta i w roku 2020 osoby starsze stanowiąć będą prawie 25% naszego społeczeństwa, a w 2050 r. ich udział wzrośnie do ponad 40%. Systematyczne powiększanie się populacji seniorów niesie, więc za sobą konieczność kształtowania pod tym kątem polityk publicznych na różnych szczeblach organizacji państwa. Istotnym, więc zadaniem m.in. władz publicznych jest aktywizacja seniorów, uwzględniająca ich specyficzne potrzeby oraz wykorzystująca leżący w nich

⁶ <http://orka.sejm.gov.pl/zapisy8.nsf/0/521789CE74571DEBC1258122003AD7AD/%24File/0188208.pdf> .

potencjał, a także wypracowanie takich instrumentów, które umożliwią seniorom angażowanie się w życie społeczności lokalnej, a także procesy decyzyjne dotyczące tej grupy społecznej. Instytucje gminnych rad seniorów stwarzają możliwość realnego włączenia się seniorów we współdecydowanie o lokalnych sprawach istotnych dla tej grupy społecznej. Nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym dająca podstawę prawną do ustanawiania gminnych rad seniorów weszła w życie 31 grudnia 2013 r. Doświadczenie z funkcjonowaniem i aktywnością gminnych rad seniorów pokazuje, że rady seniorów to odpowiedź na potrzeby osób starszych, które chcą same kształtować swoją przyszłość i decydować o najbliższym otoczeniu. To doskonałe miejsce dla osób, które szukają możliwości, by uczestniczyć w interesujących projektach obywatelskich. Należy jednak zauważyć, że coraz częściej współpraca rad seniorów polega na wymianie doświadczeń i dzieleniu się dobrymi praktykami. Taka aktywność nie odbywa się wyłącznie na poziomie lokalnym, ale także na regionalnym czy ogólnopolskim. Takie sytuacje wiążą się, więc z koniecznością odbywania podróży przez członków rad seniorów, na które niejednokrotnie ich nie stać.

W odpowiedzi MSWiA podkreśliło, że jednostki samorządu terytorialnego, mające z mocy Konstytucji RP status podmiotów administracji publicznej, samodzielnie decydują o swojej strukturze wewnętrznej, samodzielnie realizują powierzone im zadania i odpowiadają za ich realizację. Odnosząc się do kwestii przedstawionej przez Obornicką Radę Seniorów MSWiA podkreśliło, że kwestia ta była omawiana m.in. na posiedzeniu Sejmowej Komisji Polityki Senioralnej w dniu 11 maja 2017 r. W trakcie ww. posiedzenia dyskutowano nad „Informacją dotyczącą podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie nowelizacji art. 5c ustawy o samorządzie gminnym” (z informacji wynika, że „zakres nowelizacji art. 5c ustawy powinien uwzględnić uprawnienia członków Gminnych Rad Seniorów do ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków w czasie wykonywania czynności członka Gminnej Rady Seniorów oraz uprawnienia do pokrywania, na zasadach dotyczących pracowników, określonych w odrębnych przepisach, kosztów podróży służbowych i diet, a także kosztów szkoleń, w czasie sprawowania funkcji społecznej członka Gminnej Rady Seniorów.”). Jedno z posiedzeń Komisji Polityki Senioralnej miało być również poświęcone wysłuchaniu przedstawicieli rad seniorów i ich problemom związanym z ww. kwestiami w celu kontynuacji prac nad ewentualną inicjatywą ustawodawczą.

W związku z powyższym, MSWiA poinformowało, że z ewentualną inicjatywą ustawodawczą zainicjowaną przez stronę rządową należy poczekać na ustalenia, jakie zapadną na posiedzeniach Komisji Polityki Senioralnej.

2.1.5 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie zmian w Kodeksie karnym dotyczącym znamienia „braku zgody” osoby pokrzywdzonej na dokonanie „innej czynności seksualnej”

W związku z doniesieniami medialnymi dotyczącymi umorzenia postępowania przez Prokuraturę Rejonową w Zamościu w sprawie gwałtu na niepełnosprawnej kobiecie na cmentarzu Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwrócił się do Prokuratora Generalnego z prośbą o zbadanie sprawy i nadzór nad nią, a także o rozważenie uwzględnienia rekomendacji zmian w art. 197 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks

karnego⁷ (dalej: k.k.). Z doniesień medialnych wynikało, że Prokuratura Rejonowa w Zamościu umorzyła postępowanie, ponieważ nie dopatrzyła się „znamion czynu zabronionego” oraz „uznała, że kobieta nie stawiała oporu, więc nie ma mowy o gwałcie.”⁸ Niepokojący był fakt, że prokuratorom wiadomo było, że kobieta posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności umysłowej, co w dużym stopniu mogło wpływać na zachowanie kobiety w tak traumatycznej sytuacji, w jakiej się znalazła. Z artykułów wynikało także, że kobieta niewyraźnie mówi, nie zna się na zegarku i potrafi się zgubić. Bulwersujące jest również miejsce całego zdarzenia. Pełnomocnik w wystąpieniu zauważył, że art. 198 k.k. stanowi, że kto, wykorzystując bezradność innej osoby lub wynikający z upośledzenia umysłowego lub choroby psychicznej brak zdolności tej osoby do rozpoznania znaczenia czynu lub pokierowania swoim postępowaniem, doprowadza ją do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Podkreślił, że na powyższą sprawę należy również spojrzeć przez pryzmat zapowiadanych przez Ministra Sprawiedliwości zmian w k.k., które zmierzają do zaostrzenia kar za ciężkie przestępstwa na tle seksualnym i zwiększenia ochrony ofiar gwałtów. Pełnomocnik zgodził się z Ministrem Sprawiedliwości, że gwałty godzą w wolność człowieka w zakresie najbardziej intymnej sfery życia, a ich skutki niejednokrotnie są dla ofiar nieodwracalne. Dlatego też każda sprawa, również ta z Zamościa, powinna być wnikliwie analizowana. W 2014 r. w ramach projektu realizowanego przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania z funduszy norweskich został opracowany przez adw. Artura Roberta Pietrykę raport z badań aktowych pt. „Odmowy wszczęcia i umorzenia postępowań w sprawach o zgwałcenia popełnione po zniesieniu wnioskowego trybu ścigania”⁹. Dokonana w raporcie analiza spraw pokazała m.in., że w niektórych z nich problemem okazywało się zakwalifikowanie określonego zachowania osoby podejrzanej, jako „przemoc”, „groźba bezprawna” lub „podstęp”, co wynikało przeważnie z restrykcyjnej wykładni tych znamion. Wśród rekomendacji zawartych w ww. Raporcie znalazł się w związku z tym postulat korekty znamion przestępstwa z art. 197 § 2 k.k. poprzez wyekspozowanie ukrytego dotychczas znamienia „braku zgody” osoby pokrzywdzonej na dokonanie „innej czynności seksualnej”, w miejsce określenia sposobu działania sprawcy polegającego na stosowaniu „przemocy, groźby bezprawnej lub podstępu”. W świetle omawianej sprawy z Zamościa, powyższa rekomendacja może mieć istotne znaczenie.

W odpowiedzi Zastępca Prokuratora Generalnego poinformował, że w tej sprawie brak jest przesłanek do skorzystania przez Prokuratora Krajowego czy też Prokuratora Generalnego z uprawnienia określonego w § 71 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 kwietnia 2016 r. – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury¹⁰ i objęcia przedmiotowego postępowania karnego zwierzchnim nadzorem służbowym na szczeblu Prokuratury Krajowej.

⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 2204, z późn. zm.

⁸ <http://wiadomosci.gazeta.pl/wiadomosci/7,114883,22438103,niepelnosprowna-umyslowo-kobieta-zgwalconana-cmentarzu-urodzila.html#MT2>

⁹ Raport dostępny jest pod linkiem:

http://www.spoleczenstwoobywatelskie.gov.pl/sites/default/files/raport_wersja_ostateczna_1.pdf

¹⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1206.

Jednocześnie poinformował, że przeprowadzone postępowanie przygotowawcze, wobec zrealizowania celu określonego w art. 297 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego¹¹ (dalej: k.p.k.), postanowieniem z dnia 29 sierpnia 2017 r. w zakresie powyższego zdarzenia zostało zakończone decyzją o jego umorzeniu, na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec braku znamion czynu zabronionego.

Postępowanie karne w tej sprawie było objęte zwierzchnim nadzorem służbowym Prokuratury Okręgowej w Zamościu, pozostawało także w zainteresowaniu Prokuratury Regionalnej w Lublinie oraz Prokuratury Krajowej.

Wobec zaskarżenia decyzji merytorycznej przez pełnomocnika pokrzywdzonej podlegała ona także kontroli Sądu Rejonowego w Zamościu, który postanowieniem z dnia 12 grudnia 2017 r., dzieląc ocenę prokuratora, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie, jako zasadne.

2.1.6 Wystąpienie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z inicjatywą utworzenia cyklicznego programu telewizyjnego poświęconego promocji aktywizacji zawodowej, społecznej i zdrowotnej seniorów

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania skierował do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pismo z propozycją wspólnego wystąpienia do Zarządu Telewizji Polskiej z inicjatywą utworzenia cyklicznego programu telewizyjnego poświęconego promocji aktywizacji zawodowej, społecznej i zdrowotnej seniorów. Proponowany cykl nie tylko pokazywałby sposoby aktywizacji osób starszych, ale uświadamiał, co należy robić, aby być aktywnym seniorem.

W swoim wystąpieniu Pełnomocnik podkreślił, że obecnie zarówno w Polsce jak i na świecie obserwujemy zjawisko starzenia się społeczeństw. Proces ten jest wynikiem wydłużania się trwania życia, a pogłębiany jest niskim poziomem diety. Dokument „Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020” wyraźnie wskazuje, że celem polityki senioralnej w Polsce jest wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości prowadzenia w dalszym ciągu samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Dodatkowo 1 października 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw¹², która ustala wiek emerytalny w Polsce na poziomie 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, i pozwoli ubezpieczonemu podjąć decyzję o momencie zaprzestania swojej aktywności zawodowej. Jest to prawo, które przysługuje każdemu ubezpieczonemu. Nabycie praw emerytalnych nie oznacza jednak konieczności zaprzestania aktywności zawodowej. Dlatego też w obliczu stale rosnącej liczby osób starszych wszystkie instytucje publiczne w Polsce powinny podjąć działania w zakresie podnoszenia świadomości osób w tym wieku w sposób przystępny i praktyczny w zakresie pozytywnego wpływu dalszej aktywności zawodowej i społecznej na stan i poziom ich życia. Ważnym elementem

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1904, z późn. zm.

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 38, z późn. zm.

mającym wpływ na długość życia w zdrowiu osób starszych jest promocja zdrowia i jego profilaktyka. Wraz z wydłużaniem się okresu życia maleje jednak jakość i stan zdrowia pozwalający na samodzielną egzystencję. Dlatego też niezbędna jest edukacja prozdrowotna osób starszych w zakresie m.in. doboru diety i prawidłowego przygotowania posiłków oraz prowadzenia prawidłowego stylu życia. W przypadku natomiast osób chorych niezwykle istotne jest ich skierowanie na właściwą ścieżkę diagnostyczną, leczniczą, profilaktyczną lub rehabilitacyjną.

Pełnomocnik w swoim piśmie podkreślił, że problem nierównego traktowania osób starszych w różnych aspektach życia wynikający często z przekonania o złym stanie ich zdrowia, a tym samym o niesprawności i niesamodzielności oraz postrzegania osób starszych jako jednorodnej grupy społecznej może przyczyniać się do wykluczania ich ze społeczeństwa i dyskryminacji. Pełnomocnik zaznaczył również, że mówiąc o aktywnym seniorze chciałby, aby społeczeństwo rozumiało, że przez całe życie pracujemy na jakość naszej starości. Od tego, co robimy, mając 20, 40 lub 50 lat zależy jak długo będziemy samodzielnymi oraz w jakim zdrowiu będziemy żyć. Każdy bowiem pragnie, aby osoby starsze utrzymały tę samodzielność jak najdłużej. Podkreślił także, że jako instytucje administracji publicznej zobowiązani jesteśmy do budowania dobrej polityki senioralnej, która będzie poprawiała jakość życia osób starszych. Taką politykę senioralną już realizujemy na poziomie lokalnym przy współpracy z samorządami i organizacjami pozarządowymi, a teraz możemy - po podpisaniu porozumienia z TVP - realizować ją w praktyce na poziomie ogólnopolskim poprzez działania informacyjne i świadomościowe w postaci cyklu ww. programów. Wyraził jednocześnie nadzieję, że TVP zechce możliwie szybko podejść do propozycji z zyczliwością i uruchomić wspomniany cykl programów.

W odpowiedzi na wystąpienie Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poinformował, że MRPIPS prowadzi już zaawansowane działania w przedmiotowym zakresie współpracując na podstawie podpisanego uroczystie w dniu 16 marca 2017 r. listu intencyjnego z TVP w ramach realizowanej od grudnia 2016 r. kampanii informacyjnej pt. „Bezpieczny i Aktywny Senior.” Celem głównym kampanii jest podwyższenie świadomości polskiego społeczeństwa na temat kwestii związanych z bezpieczeństwem oraz aktywnością osób starszych. W związku z tym MRPIPS jest otwarte na współpracę w ramach prowadzonej kampanii.

2.1.7 Wystąpienie do Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sygnałów dotyczących nierównego traktowania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w polskim systemie oświaty

Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęło, do wiadomości, pismo członków Zespołu Pedagogiki Specjalnej przy Komitecie Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. W swoim wystąpieniu członkowie Zespołu wyrazili sprzeciw wobec nierównego traktowania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim w polskim systemie oświaty. Jednocześnie członkowie Zespołu postulowali o przyznanie uczestnikom zespołów rewalidacyjno-wychowawczych statusu ucznia, którego są pozbawieni od momentu objęcia ich, w roku 1997, obowiązkiem szkolnym. Ponadto, w opinii autorów pisma, uczestnikom zespołów rewalidacyjno-wychowawczych należy

również wprowadzić podstawę programową i świadectwo ukończenia następujących po sobie etapów edukacji. Zgodnie bowiem z art. 16 ust. 11 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty¹³ uczeń spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą uzyskuje roczne oceny klasyfikacyjne na podstawie rocznych egzaminów klasyfikacyjnych z zakresu części podstawy programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym, uzgodnionej na dany rok szkolny z dyrektorem szkoły (...). Przepisu tego nie stosuje się jednak do dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na upośledzenie umysłowe w stopniu umiarkowanym lub znacznym (art. 16 ust. 11a ww. ustawy). Taką sytuację autorzy wystąpienia postrzegali jako przejaw niesprawiedliwości społecznej i nierówności w dostępie do edukacji dzieci i młodzieży.

W związku z powyższym Pełnomocnik zwrócił się do Ministra Edukacji Narodowej z prośbą o analizę sprawy podnoszonej przez członków Zespołu Pedagogiki Specjalnej i ewentualne rozważenie podjęcia stosownych zmian legislacyjnych w tym zakresie, tak, aby wszystkie dzieci i młodzież miały zapewniony równy dostęp do edukacji na miarę swoich potrzeb i możliwości.

W swym wystąpieniu Pełnomocnik podkreślił, że Polska ratyfikując Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych¹⁴ zobowiązała się do popierania, ochrony i zapewnienia pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby niepełnosprawne oraz popieranie poszanowania ich przyrodzonej godności. Zobowiązała się również do zapewnienia prawa do nauki bez dyskryminacji i na zasadach równych szans oraz włączającego systemu kształcenia umożliwiającego integrację na wszystkich poziomach edukacji i w kształceniu ustawicznym, zmierzającego do m.in.: pełnego rozwoju potencjału oraz poczucia godności i własnej wartości, a także wzmocnienia poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności i różnorodności ludzkiej oraz rozwijania przez osoby niepełnosprawne ich osobowości, talentów i kreatywności, a także zdolności umysłowych i fizycznych, przy pełnym wykorzystaniu ich możliwości.

Powołując się na art. 1 ustawy o systemie oświaty zgodnie, z którym: *system oświaty zapewnia w szczególności: (...) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami, a także opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych* Pełnomocnik podkreślił, że co prawda powyższe ogólne ramy prawne pozwalają więc na realizację prawa dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami do edukacji, należy jednak przeanalizować czy przepisy tej ustawy, jak również niektóre przepisy szczegółowe nie przyczyniają się do marginalizowania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną oraz ograniczania ich dostępu do edukacji.

W swojej odpowiedzi Minister Edukacji Narodowej poinformowała, że postulaty Zespołu zostały przeanalizowane. Jednocześnie zapewniła Pełnomocnika, że polityka oświatowa państwa realizuje postanowienia Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, a obecne rozwiązania prawne nie dyskryminują dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością

¹³ Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm. (wg. stanu prawnego na dzień 19 czerwca 2017 r.)

¹⁴ Dz. U. z 2012 r. poz. 1169.

intelektualną w stopniu głębokim w zakresie dostępu do edukacji. MEN poinformowało także, że obecnie pracuje nad nowym modelem diagnozowania dzieci i młodzieży, w tym także z niepełnosprawnością, opartym o diagnozę funkcjonalną z wykorzystaniem Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ICF). Ma on na celu szybkie wychwycenie potrzeb dziecka i określenie kierunku niezbędnego wsparcia.

Minister Edukacji Narodowej poinformowała również, że w MEN powołany został Zespół ds. opracowania założeń modelu kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w oparciu o diagnozę funkcjonalną z wykorzystaniem ICF. Oczekuje się, że jednym z rezultatów prac Zespołu będą projekty rozwiązań dotyczące dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim.

2.1.8 Propozycje Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania do kierunków strategii KRRiT na lata 2017-2022

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w ramach prowadzonych przez KRRiT konsultacji kierunków strategii KRRiT na lata 2017-2022 przedstawił swoje stanowisko i propozycje.

W odniesieniu do części I. Naziemna Telewizja i Radiofonia Cyfrowa dotyczącej DVB-T i Warunków technicznych dla odbiorników telewizyjnych Pełnomocnik zaproponował, aby planowana kampania informacyjna dotycząca konwersji do DVB-T2 uwzględniała w swojej treści i metodach komunikacji także część społeczeństwa o mniejszych kompetencjach cyfrowych. W części III. Media publiczne Pełnomocnik uznał, że kierunki strategicznych prac w latach 2017-2022 powinny obejmować również działania na rzecz swobody wypowiedzi oraz jakości debaty publicznej w mediach. Jednocześnie Pełnomocnik podkreślił, że rolą mediów, a w szczególności mediów publicznych, jest służenie wszystkim grupom społecznym. Wymaga to zwracania szczególnej uwagi na kwestie dbania o właściwe przedstawianie osób należących do grup narażonych na nierówne traktowanie w przekazie medialnym. Grupy narażone na dyskryminację m.in. ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, pochodzenie etniczne lub narodowe, religię lub wyznanie, orientację seksualną, jak również inne grupy mniejszościowe i marginalizowane, są postrzegane i przedstawiane w mediach w sposób stereotypowy, krzywdzący lub wręcz dyskryminujący lub fałszywy. Powyższe sygnalizują już od dłuższego czasu, również Pełnomocnikowi, przedstawiciele tych środowisk, a także organizacje działających na ich rzecz. Media, a w szczególności media publiczne są, lub raczej powinny być, barometrem społecznej spójności i integracji wszystkich osób. Odgrywają również bardzo ważną rolę w promowaniu równości w mediach i za ich pośrednictwem. Media publiczne mają także znaczący potencjał w promowaniu otwartego i bezpośredniego dialogu między wszystkimi grupami społecznymi. W związku z szerokim rozwojem rynku usług internetowych oraz popularnością tego medium, w szczególności wśród ludzi młodych, należy mieć również na uwadze działania zmierzające do ograniczania obecności treści o charakterze dyskryminującym w Internecie. Odpowiedzialne uczestnictwo w życiu społecznym i publicznym jest kluczowe dla właściwego funkcjonowania demokracji. Media publiczne powinny odgrywać pozytywną rolę w procesie edukacji obywatelskiej – edukacji do bycia aktywnym uczestnikiem w sferze publicznej – poprzez prezentowanie tematyki społeczeństwa obywatelskiego w całej jego

różnorodności. Jest to zadanie dla mediów publicznych ważne tym bardziej, iż jak wskazują badania poziom zaangażowania obywateli w różne typy aktywności w sferze publicznej od lat plasuje Polaków na ostatnich miejscach w Europie.

Oprócz podstawowego celu medialnej edukacji obywatelskiej, jakim jest wzrost obywatelskiej aktywności i partycypacyjnego udziału w zarządzaniu państwem, istotną misją mediów publicznych powinno być nadawanie tej edukacji odpowiedniej formy i języka, które stałyby się przeciwwagą dla procesu brutalizacji i wulgaryzacji ogarniającej niestety medialny przekaz życia politycznego. Troska o odpowiednie formy i język debaty publicznej oraz przekazu informacji o wydarzeniach publicznych już same w sobie staje się elementem i narzędziem edukacji obywatelskiej.

W związku z powyższym Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w części III. Media Publiczne zaproponował dodanie części *Swoboda wypowiedzi oraz jakość debaty publicznej w mediach* obejmującą następujące elementy:

1) Dbanie o właściwe przedstawianie osób należących do grup narażonych na nierówne traktowanie i dyskryminację. Kwestie równości, wzajemnej tolerancji, jak i szacunku, zarówno w kategoriach uczestnictwa jak i dostępu do mediów publicznych oraz treści i sposobu, w jaki są one traktowane i przedstawiane powinny być jednym z priorytetowych kierunków prac KRRiT.

Z tym zagadnieniem nierozzerwalnie łączy się także kwestia wprowadzenia tematyki pozytywnego wizerunku starości oraz szacunku wobec osób niepełnosprawnych i z niepełnosprawnościami. Jak pokazują wyniki analiz prowadzonych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, zarówno w 2016, jak i 2015 roku, w dalszym ciągu w programach obecnych w naziemnej telewizji przeważają audycje interwencyjne nad audycjami przełamującymi stereotypy. Przykładowo osoby z niepełnosprawnościami pokazywane są głównie przez pryzmat ich problemów, nieszczęść, barier, potrzeby niesienia im pomocy, interwencji w sprawie przepisów utrudniających sprawne funkcjonowanie. Należy jednak pozytywnie odnotować, że pojawia się jednak coraz więcej audycji pokazujących satysfakcjonujące życie i udaną aktywizację zawodową i integrację społeczną osób starszych i niepełnosprawnych. Dlatego też w opinii Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, większe akcentowanie pozytywnego wizerunku oraz pokazanie w mediach elektronicznych ludzi starszych i osób z dysfunkcjami jako pełnoprawnych obywateli, którzy z sukcesem potrafią pełnić różnorodne role społeczne, rodzinne i zawodowe przyczynia się do podniesienia świadomości społecznej oraz eliminuje istniejące stereotypy. W tym zakresie dodatkowo powinny być przeprowadzane różnorodne kampanie świadomościowe.

W zakresie kwestii równości płci należy kontynuować działania i badania obecności i sposobu prezentowania kobiet w mediach.

2) Propagowanie tematyki równego traktowania w środkach masowego przekazu, a także regularne uwzględnianie tej tematyki w preferencjach programowych dla nadawców na kolejne lata kalendarzowe.

3) Dbanie o obecność kobiet we władzach spółek medialnych.

4) Prezentowanie treści promujących zaangażowanie obywateli w działalność publiczną, poszerzających wiedzę Polaków o ruchu pozarządowym i innych formach aktywności społecznej.

5) Ilościowy wzrost programów realizujących szeroko pojętą edukację obywatelską i programów mających charakter konsultacyjnej debaty wobec publicznych programów, projektów, budżetów i wprowadzanych rozwiązań prawno-organizacyjnych na poziomie ogólnopaństwowym i lokalnym.

6) Budzenie potencjału solidarności społecznej i kapitału wzajemnego zaufania przez promowanie inicjatyw i działań pożytku publicznego, ze szczególnym uwzględnieniem przeżywającej regres w polskim społeczeństwie, więziotwórczej i społecznie nieodzwonej aktywności wolontariatu.

7) Wypracowywanie i wdrażanie standardów w zakresie języka oraz formy prowadzenia i prezentowania debaty publicznej.

2.1.9 Wystąpienie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie podziału dotacji na realizację w 2017 roku zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego

W związku z problemami sygnalizowanymi przez przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych w odniesieniu do trybu i kryteriów podziału dotacji na realizację w 2017 roku zadań mających na celu ochronę, zachowanie i rozwój tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych oraz zachowanie i rozwój języka regionalnego, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwrócił się do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o wyjaśnienia dotyczące zarówno obowiązującego systemu podziału dotacji, jak i ewentualnej reformy tego systemu. Kierował też podobne prośby w odniesieniu do indywidualnych skarg składanych przez organizacje mniejszości narodowych i etnicznych.

W odpowiedzi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji przekazywało szczegółowe wyjaśnienia w poszczególnych sprawach, przesyłane także do wiadomości skarżących.

2.1.10 Wystąpienie do Ministra Obrony Narodowej w sprawie sporządzenia list mieszkańców Polski o pochodzeniu etnicznym innym niż polskie

W związku z doniesieniami medialnymi, iż Ministerstwo Obrony Narodowej zobowiązało urzędy publiczne (jako przykład podawano województwo zachodniopomorskie) do sporządzenia list mieszkańców Polski o pochodzeniu etnicznym innym niż polskie (zarówno cudzoziemców przebywających na terytorium Polski, jak i obywateli polskich należących do mniejszości narodowych i etnicznych), Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystosował do Ministra Obrony Narodowej prośbę o przekazanie informacji na temat rzeczywistego zakresu działań MON, a także podstawy prawnej upoważniającej Ministerstwo do prowadzenia tych działań.

W odpowiedzi Minister Obrony Narodowej wyjaśnił, że pozyskiwanie informacji o mieszkańcach Polski o pochodzeniu etnicznym innym niż polskie realizowane jest w ramach obowiązków, jakie nakładają na organy administracji rządowej przepisy ustawy

z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym¹⁵, a prowadzone analizy służą nadzorowaniu i koordynacji ewentualnych działań w wypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych.

2.1.11 Propozycje działań do Programu Działania Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2018

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w nawiązaniu do przygotowań do opracowania Programu Działania Państwowej Inspekcji Pracy na rok 2018 zaproponował, aby szczególną uwagę inspekcji pracy została objęta analiza przypadków i zasadności rozwiązywania stosunku pracy z osobami w wieku okołoemerytalnym i/lub osobami, które osiągnęły wiek emerytalny. W swoim wystąpieniu Pełnomocnik podkreślił, że prognozy demograficzne GUS pokazują, że wzrasta przewidywana długość dalszego trwania życia. Ludzie starsi żyją dłużej, ponieważ wydłuża się czas ich sprawności fizycznej i intelektualnej. Coraz dłużej chcą również być aktywni zawodowo. Emerytura to prawo, a nie obowiązek osób, które zbliżają się lub osiągnęły wiek uprawniający ich do przejścia na emeryturę. Na polskim rynku pracy zdarzają się jednak pracodawcy, którzy uważają, że osoby, które osiągnęły 55. rok życia i więcej, są za stare, żeby je zatrudnić lub kontynuować z nimi zatrudnienie. Tacy pracodawcy nie biorą pod uwagę i nie traktują jako zaletę bogatego doświadczenia pracownika, natomiast wiek pracownika stanowi dla nich przeszkodę nie do pokonania. Od 1 października 2017 roku powszechny wiek emerytalny w przypadku kobiet wynosi 60 lat, a dla mężczyzn – 65 lat¹⁶. Zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy¹⁷ pracodawca nie może wypowiedzieć umowy o pracę pracownikowi, któremu brakuje nie więcej niż 4 lata do osiągnięcia wieku emerytalnego, jeżeli okres zatrudnienia umożliwia mu uzyskanie prawa do emerytury z osiągnięciem tego wieku.

Pracodawca nie może zwolnić pracownika, który osiągnął wiek emerytalny i ma prawo do emerytury. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego: „rozwiązywanie stosunku pracy wyłącznie z powodu przekroczenia przez pracownika wieku emerytalnego i nabycia prawa do emerytury jest przejawem dyskryminacji”.¹⁸ Istnieją jednak wyjątki, które powodują, że zatrudniony na etat starszy pracownik wcale nie jest prawnie chroniony przed zwolnieniem. Ma to miejsce wtedy, gdy pracownik uzyskał prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy lub w przypadku ogłoszenia upadłości albo likwidacji firmy. Należy zauważyć, że likwidacja stanowiska pracy zajmowanego przez pracownika w wieku przedemerytalnym również nie może być powodem wręczenia mu zwolnienia. Ochrona przedemerytalna nadal ma zastosowanie. W tej sytuacji możliwe jest jednak wypowiedzenie warunków pracy oraz płacy. Pracodawca ma prawo wręczyć chronionemu pracownikowi wypowiedzenie zmieniające z powodu wprowadzenia nowych zasad organizacyjnych w firmie.

¹⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 209, z późn. zm.

¹⁶ ¹⁶ Ustawa z dnia 16 listopada 2016 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw .

¹⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.

¹⁸ Uchwała SN (Izby Pracy Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych) z dnia 21 stycznia 2009 r., II PZP 13/08.

Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania niejednokrotnie wpływają prośby o interwencje od osób fizycznych, z którymi rozwiązano umowy o pracę lub zakończono stosunek pracy w przypadku zmian organizacyjnych w firmie. W opinii zainteresowanych powodem zwolnienia lub braku przedstawienia propozycji dalszego zatrudnienia lub nowych warunków pracy był wyłącznie ich wiek. Dodatkowo zainteresowani podkreślają, że pozostałym członkom zespołu – zdecydowanie młodszym – takie warunki zostały zaproponowane.

2.1.12 Wystąpienie do Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie stanu prac nad Kodeksem urbanistyczno-budowlanym

W nawiązaniu do przekazanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa informacji do Raportu z realizacji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania za 2016 rok dotyczących prac nad projektem Kodeksu urbanistyczno-budowlanego Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwrócił się z prośbą do Ministra Infrastruktury i Budownictwa o informację dotyczącą etapu prac nad tą regulacją oraz przewidywanego terminu ich zakończenia.

Projektowany Kodeks urbanistyczno-budowlany miał zastąpić obecnie obowiązujące w tym zakresie przepisy tzn. ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane¹⁹ oraz ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym²⁰ i stanowić kodyfikację w zakresie dotyczącym gospodarowania przestrzenią, w tym kształtowania i realizacji polityki przestrzennej oraz prowadzenia procesu inwestycyjno-budowlanego. Kodeks miał w sposób wyczerpujący regulować realizację inwestycji budowlanych, od uzyskania zgody inwestycyjnej, po utrzymanie obiektu budowlanego.

Zgodnie z informacją przekazaną do ww. raportu w 2016 roku w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa opracowany został projekt Kodeksu, który w dniu 30 września 2016 r. skierowano do uzgodnień międzyresortowych i do konsultacji publicznych, po czym trwała analiza uwag zgłoszonych podczas uzgodnień.

Potrzeba zmiany obowiązującego prawa w tym zakresie związana jest z jednej strony z koniecznością dostosowania polskich urzędów i instytucji do właściwej obsługi osób starszych oraz osób z niepełnosprawnością poprzez wprowadzenie rozwiązań uwzględniających potrzeby obydwu grup, ale również z koniecznością realizacji zapisów Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych min. poprzez wprowadzanie do prawa budowlanego projektowania uniwersalnego, o którym mowa w art. 2 Konwencji.

Jak wynika z różnych badań i wyników kontroli m.in. NIK w naszym kraju wciąż występują bariery ograniczające aktywność i samodzielność osób starszych i osób z niepełnosprawnością w budynkach użyteczności publicznej. Dotyczy to urzędów publicznych, placówek życia kulturalnego (kin, teatrów), ośrodków wypoczynku, restauracji, kawiarni, a także środków transportu publicznego. Dla osoby mającej problemy z poruszaniem się, ale także osoby starszej, czy też matki z dzieckiem, korzystanie z infrastruktury życia publicznego na przykład przemieszczanie się lub załatwianie spraw

¹⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.

²⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 778, z późn. zm.

w urzędzie, pomimo widocznych postępów w tym zakresie, jest ciągle wielkim wyzwaniem. Problemy mają także osoby niewidome, niedowidzące, głuchonieme oraz z niepełnosprawnością intelektualną. Powoduje to, że niemożliwe jest ich pełne uczestnictwo w życiu społecznym i publicznym, co z kolei powoduje ich stopniowe wykluczenie.

Pełnomocnik podkreślił, że jako podmiot odpowiedzialny za realizację polityki rządu w zakresie zasady równego traktowania, w tym przeciwdziałania dyskryminacji m.in. ze względu na wiek i niepełnosprawność uważa, że funkcjonujące bariery pomiędzy osobami o ograniczonej sprawności a pełnosprawnymi obywatelami mogą w znacznym stopniu przyczyniać się do dyskryminacji pierwszej z grup. Jednocześnie podkreślił, że likwidacja barier funkcjonalnych, umożliwiająca osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami uczestniczenie w życiu publicznym, należy do szczególnych obowiązków państwa i stanowi urzeczywistnienie zasady sprawiedliwości społecznej.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnika MliB poinformowało, że zgodnie z przyjętym harmonogramem prac nowy projekt Kodeksu urbanistyczno-budowlanego (wraz z projektem przepisów wprowadzających, w tym zmian w ustawach powiązanych), zostanie przedstawiony pod koniec października 2017 r. a skierowanie projektu do Sejmu planowane jest na I kwartał 2018 r.

Ministerstwo w swojej odpowiedzi zapewniło również, że projekt Kodeksu przewiduje, że już na etapie planowania przestrzennego zasadą będzie zapewnienie równoprawnego dostępu do przestrzeni osób o ograniczonej sprawności, w tym osób starszych, zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego. Projektowanie i wykonywanie obiektów budowlanych będzie uwzględniało, stosownie do ich funkcji, zasady projektowania uniwersalnego oraz obowiązek zapewnienia możliwości korzystania z tych obiektów przez osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze oraz dzieci. Ponadto wprowadzona zostanie zasada nakładająca obowiązek projektowania i wykonywania obiektów budowlanych w taki sposób, aby zapewnić takie same zasady z ich korzystania dla wszystkich użytkowników, w możliwie największym stopniu.

2.1.13 Wystąpienie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie etapu prac nad nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uwzględnieniu w procedowanej zmianie definicji przemocy ekonomicznej

W związku z faktem, iż obecnie przyjęta w polskim ustawodawstwie definicja przemocy w rodzinie nie obejmuje swoim zakresem przemocy ekonomicznej oraz relacji osób, które już nie pozostają w stałym związku lub małżeństwie i nie mieszkają razem, a mimo to nadal dochodzi pomiędzy nimi do aktów przemocy, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwrócił się do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z prośbą o informację, na jakim etapie znajdują się prace prowadzone przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zmierzające do dokonania zmian w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W swoim wystąpieniu nawiązał do wcześniejszej korespondencji z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w której zapowiadano wprowadzenie zmian w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i dodatkowo zwrócił się z prośbą o włączenie przemocy ekonomicznej w zakres nowej definicji przemocy w rodzinie.

W odpowiedzi na wystąpienie Pełnomocnika Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poinformowało, że projekt ustawy ma charakter dokumentu wewnętrznego, w związku z czym niemożliwym jest przedstawienie szczegółowych rozwiązań.

2.1.14 Wystąpienia oraz oświadczenie w sprawie incydentów o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym podczas Marszu Niepodległości

W związku z hasłami i symbolami o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym jakie prezentowali podczas Marszu Niepodległości, który odbył się w dniu 11 listopada 2017 r. niektórzy uczestnicy Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpił do Prokuratora Krajowego oraz Komendanta Głównego Policji o informację o działaniach podjętych przez ww. służby w związku z tymi incydentami.

W swym wystąpieniu Pełnomocnik podkreślił, że jako odpowiedzialny za realizację polityki rządu w zakresie zasady równego traktowania, w tym przeciwdziałania dyskryminacji m.in. ze względu na rasę, pochodzenie etniczne oraz narodowość wyraża zdecydowany sprzeciw wobec takich i podobnych zachowań, a także wobec języka nacechowanego nienawiścią jaki się z tym wiąże. Mowa nienawiści jest bowiem jedną z najdotkliwszych i społecznie niebezpiecznych form dyskryminacji. Takie zachowania są niezgodne z prawem i muszą być ścigane. Jednocześnie zaznaczył, że, w jego ocenie, propagowanie powyższych haseł i symboliki przez niektórych uczestników marszu, powinno być zbadane pod kątem wypełnienia znamion czynów zabronionych z art. 256 § 1 k.k.

W odpowiedzi Zastępca Prokuratora Generalnego poinformował, że Prokuratura Okręgowa w Warszawie prowadzi dwie sprawy dotyczące zdarzeń zaistniałych podczas Marszu Niepodległości w Warszawie.

W pierwszej sprawie zostało wszczęte, dnia 20 listopada 2017 r., śledztwo w sprawie publicznego propagowania faszystowskiego ustroju państwa i publicznego nawoływania do nienawiści na tle różnic rasowych, etnicznych i wyznaniowych przez uczestników Marszu Niepodległości w Warszawie w dniu 11 listopada 2017 r., tj. o przestępstwo z art. 256 § 1 k.k. Do przedmiotowej sprawy dołączane są inne, liczne zawiadomienia dotyczące ww. zdarzenia.

Prokurator zlecił wykonanie szeregu czynności w sprawie Komendzie Stołecznej Policji w Warszawie, w której to jednostce powołano specjalną grupę funkcjonariuszy do prowadzenia sprawy.

Druga sprawa prowadzona przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie, będąca w fazie czynności sprawdzających, zainicjowana została zawiadomieniem posła Ryszarda Petru dotyczącym organizatorów Marszu Niepodległości.

Obie sprawy prowadzone są w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie.

Prokuratura Rejonowa dla Wrocławia Stare Miasto prowadzi zaś sprawę dotyczącą zdarzeń zaistniałych podczas Marszu Niepodległości 11 listopada 2017 r. we Wrocławiu. W dniu 6 grudnia 2017 r. zostało wszczęte postępowanie o przestępstwo z art. 256 § 1 k.k. Sprawę wszczęto w oparciu o analizę obszernych materiałów przekazanych do prokuratury przez KWP we Wrocławiu.

Komendant Główny Policji poinformował natomiast, że w odniesieniu do podjętych przez Policję działań związanych z wystąpieniem podczas marszu Niepodległości czynów zabronionych, w tym nacechowanych mową nienawiści lub o charakterze ksenofobicznym

oraz propagujących ustrój państwa totalitarnego zatrzymano 2 osoby podejrzane o czyn z art. 256 kk. Osoby te po przesłuchaniu w charakterze świadków zostały zwolnione do domu. Dokonano również zatrzymania transparentu z symbolem nazistowskim w postaci swastyki, który ww. osoby trzymały podczas manifestacji.

Ponadto mając na uwadze specyficzny charakter wydarzenia, w tym przede wszystkim świadomość różnorodności grup biorących udział w przemarszu, funkcjonariusze Policji realizowali szereg działań wynikających z przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji²¹. Niezwłocznie po zakończeniu operacji policyjnej w komendzie Stołecznej Policji podjęto czynności zmierzające do zabezpieczenia materiałów wideo oraz wszelkich informacji na temat treści z transparentów oraz zachowań uczestników marszu mogących wyczerpywać znamiona czynów zabronionych. Analiza zapisów wideo dokonanych w trakcie Marszu Niepodległości, doprowadziła do ujawnienia 5 transparentów z hasłami mogącymi naruszać polski porządek prawny. Materiały zgromadzone w tej sprawie przekazano zgodnie z właściwością do prokuratury Rejonowej Warszawa Śródmieście w celu dokonania oceny prawno-karnej. Postępowanie przygotowawcze w tej sprawie prowadzi Komenda Stołeczna Policji, gdzie z uwagi na skomplikowany i wielowątkowy charakter, Komendant Stołeczny Policji w dniu 4 grudnia 2017 r. powołał specjalną grupę śledczą. Dodatkowo I Zastępca Komendanta Głównego Policji, w dniu 7 grudnia 2017 r. wydał polecenie komendantom wojewódzkim/Stołecznemu Policji wyznaczenia w każdym garnizonie funkcjonariusza służby kryminalnej, którego zadaniem jest koordynowanie na terenie każdego województwa czynności związanych z identyfikowaniem osób, które w trakcie przedmiotowego marszu naruszyły porządek prawny, a także wsparcie czynności wykrywczych w śledztwie prowadzonym w Komendzie Stołecznej Policji. Jednocześnie w dniu 19 grudnia 2017 r. Komendant Stołeczny Policji wystąpił z wnioskiem do Prokuratury Okręgowej w Warszawie o rozważenie możliwości publikacji wizerunków wytypowanych osób.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wydał też oświadczenie w związku z incydentami o charakterze rasistowskim i ksenofobicznym podczas Marszu Niepodległości. Wyraził w nim zdecydowany sprzeciw wobec takich zachowań, a także wobec języka nacechowanego nienawiścią, jaki się z tym wiązał. W oświadczeniu podkreślił, że mowa nienawiści jest jedną z najdotkliwszych i społecznie niebezpiecznych form dyskryminacji oraz że takie zachowania są niezgodne z prawem i muszą być ścigane. Oświadczenie jest dostępne na stronie internetowej Pełnomocnika www.rownetraktowanie.gov.pl.

2.1.15 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości w sprawie szkoleń dla pracowników wymiaru sprawiedliwości w celu podniesienia wiedzy na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami

W związku z wystąpieniem Rzecznika Praw Obywatelskich skierowanym do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, w którym poruszył kwestie związane z problemami i ograniczeniami z jakimi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami w wymiarze sprawiedliwości, Pełnomocnik wystąpił do Ministra Sprawiedliwości w sprawie

²¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2067, z późn. zm.

przeprowadzenia szkoleń dla pracowników sądów i prokuratury mających na celu podniesienie wiedzy na temat potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz dominujących na ich temat stereotypów.

Z przeprowadzonej przez Rzecznika Praw Obywatelskich analizy²² wynika, iż osoby z niepełnosprawnościami odbierały zachowania pracowników wymiaru sprawiedliwości jako wynikające z nieznamomości specyfiki danej niepełnosprawności. Brak właściwej wiedzy o osobach z niepełnosprawnością powodował między innymi, że sędziowie czy prokuratorzy zwracali się do przewodnika osoby z niepełnosprawnością, nie dostosowując komunikacji wobec osób niedosłyszających. Niepokojące było również, iż bardzo często w postępowaniu osoby te uznawane są jako osoby niesamodzielne czy niewiarygodne. W powyższej analizie podkreślono również, że spojrzenie na te osoby przez pryzmat ich niepełnosprawności miało wpływ na decyzje podejmowane przez sędziów np. w sprawach rodzinnych np. dotyczących opieki nad dzieckiem.

W opinii Pełnomocnika wnioskowane szkolenia mogłyby być cyklicznymi szkoleniami organizowanymi przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury.

W odpowiedzi Minister Sprawiedliwości poinformował Pełnomocnika, że kopia wystąpienia wraz z raportem została przekazana Dyrektorowi Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury celem rozważenia uwzględnienia jego treści w programie aplikacji, a także w programach szkoleń poświęconych w szczególności przesłuchaniu świadków i stron w postępowaniu cywilnym i karnym, ustanawianiu kuratora w trybie art. 183 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy²³ oraz obsługi interesanta.

2.1.16 Wystąpienie do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o analizę dostępności tłumaczy języka migowego w trakcie postępowań sądowych oraz rozważenie w tym kontekście nowelizacji ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania

W związku z pismem Rzecznika Praw Obywatelskich skierowanym do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, w którym poruszył kwestie związane z problemami i ograniczeniami, z jakimi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami w wymiarze sprawiedliwości, w tym m.in. problem dostępności tłumaczy języka migowego w trakcie postępowania sądowego oraz w kontaktach z pracownikami sądu, prokuratury lub profesjonalnym pełnomocnikiem, Pełnomocnik wystąpił do Ministra Sprawiedliwości z prośbą o analizę dostępności tłumaczy języka migowego w trakcie postępowań sądowych oraz rozważenie w tym kontekście nowelizacji ustawy o języku migowym i innych środkach komunikowania.

W swym wystąpieniu Pełnomocnik podkreślił, że przepisy prawne normujące zasady korzystania z języka migowego zawarte są w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się²⁴. Zgodnie z jej przepisami osoby

²² Zasada Równego Traktowania Prawo i Praktyka Nr 21 „Dostęp osób z niepełnosprawnościami do wymiaru sprawiedliwości analiza i zalecenia”, Warszawa, 2016.

²³ Dz. U. z 2017 r. poz. 682.

²⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 1824.

z niepełnosprawnością słuchową są uprawnione do korzystania z pomocy osoby przybranej w kontaktach z organami administracji publicznej, jednostkami systemu, podmiotami leczniczymi, jednostkami Policji, Państwowej Straży Pożarnej i straży gminnych oraz jednostkami ochotniczymi działającymi w tych obszarach. Niestety sądy i prokuratury są wyłączone z przedmiotowej ustawy i norm w niej zawartych nie można stosować, a co za tym idzie osoba głucha nie może korzystać z bezpłatnej pomocy tłumacza języka migowego poza salą sądową (kontakty z sekretariatami sądów i prokuratur, pełnomocnikiem). Dodatkowo podkreślił, że przepisy przewidują²⁵, iż w trakcie postępowania sądowego osoby niewładające w wystarczającym stopniu językiem polskim mają prawo do występowania przed sądem w znanym przez nią języku i do bezpłatnego korzystania z pomocy tłumacza przysięgłego. Niestety tłumacze języka migowego mają inny status niż tłumacze przysięgli i stosuje się wobec nich inne standardy, co może mieć wpływ na jakość wykonywanego tłumaczenia²⁶.

Do chwili przygotowywania sprawozdania Pełnomocnik nie otrzymał odpowiedzi na wystąpienie.

2.2 Sprawy wpływające do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęło 181 wniosków z prośbą o pomoc lub interwencję. Należy zaznaczyć, że autorzy wniosków i interwencji wpływających do Pełnomocnika skarżąc się na dyskryminację, *de facto* zwracają się w sprawach, które dotyczą nie dyskryminacji, lecz innych zdarzeń lub procesów, odbieranych, jako niesprawiedliwe społecznie lub niezgodne z prawem. Stanowi to prawie 50% spraw wpływających do Pełnomocnika. Najwięcej korespondencji wpływającej do Pełnomocnika dotyczyło spraw związanych – w opinii wnioskodawców – z dyskryminacją ze względu na płeć oraz niepełnosprawność.

Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania podejmuje działania na podstawie wniosków i informacji ze strony obywateli, grup obywateli lub organizacji pozarządowych. Z uwagi na brak wystarczających kompetencji, większość spraw Pełnomocnik przekazuje do rozpatrzenia organom, do których kompetencji należy podjęcie działań lub udzielenie informacji, żądając przesłania stosownych wyjaśnień w danej sprawie.

Niezależnie od kierowanych do niego wniosków, część zagadnień podejmuje z własnej inicjatywy lub na podstawie doniesień mediów.

1. W związku z doniesieniami medialnymi m.in. na portalach internetowych wyborcza.pl („Bank radzi jak dyskryminować. „Stażysta, jako źródło pozyskiwania niskokosztowych kandydatów”. Starsi pracownicy oburzeni”) oraz wp.pl („BOŚ Bank dyskryminuje pracowników? Starsi za dużo kosztują, lepiej brać stażystów.”), w których wskazano, że w prezentacji ze spotkania dyrektorów dotyczącego polityki kadrowej pojawiły się treści, które mogą wskazywać na dyskryminację pracowników ze względu na wiek Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania skierował wystąpienie do Prezesa BOŚ,

²⁵ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2018 r. poz. 23, z późn. zm.)

²⁶ Informacja na stronie 33 Raportu RPO *Dostęp osób z niepełnosprawnościami do wymiaru sprawiedliwości*

w którym podkreślił, że Konstytucja RP stanowi, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym „z jakiegokolwiek przyczyny”. Dodatkowo zasada równego traktowania jest jedną z podstawowych zasad prawa pracy. Zgodnie z art. 11³ Kodeksu Pracy „jakakolwiek dyskryminacja w zatrudnieniu, bezpośrednia lub pośrednia, w szczególności ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym lub w niepełnym wymiarze czasu pracy - jest niedopuszczalna.” Zgodnie natomiast z art. 18^{3a} § 5 Kodeksu Pracy przejawem dyskryminacji jest również zachęcanie innych osób do dyskryminowania m.in. ze względu na wiek. Treść prezentacji m.in. wskazująca wysokie koszty związane z pracownikami przechodzącymi na emeryturę może przyczynić się do gorszego traktowania tych pracowników poprzez tworzenie wobec nich wroziej i poniżającej atmosfery. Pełnomocnik podkreślił również, że prognozy demograficzne GUS pokazują, że wzrasta przewidywana długość dalszego trwania życia; ludzie starsi żyją dłużej ponieważ zachowują sprawność fizyczną i intelektualną dłużej niż w przeszłości. Coraz dłużej chcą również być aktywni zawodowo. Emerytura to prawo, a nie obowiązek osób, które osiągnęły wiek uprawniający ich do przejścia na emeryturę. W związku z tym należy podejmować działania, które zapewnią dłuższe utrzymanie osób starszych w aktywności zawodowej z uwzględnieniem ich potrzeb i zachowaniem zasady równego traktowania w zatrudnieniu. W tym kontekście ogromne znaczenie nabiera idea zarządzania wiekiem. Wyzwaniem dla pracodawców jest także podjęcie takich działań, które pozwolą racjonalnie wykorzystywać posiadane zasoby ludzkie, w tym pracowników w wieku starszym, których wiedza i wieloletnie doświadczenie jest bezcenna.

W odpowiedzi Prezes BOŚ podkreślił m.in., że w wizji Banku znaczącą rolę odgrywają wszyscy pracownicy, a szczególnie ci z dużym doświadczeniem. Bank jest nastawiony na angażowanie całej organizacji w proces wdrażania nowych osób w firmie – w ten sposób budują także przejrzystą i przyjazną kulturę korporacyjną.

2. W związku z informacjami prasowymi w sprawie Targów pracy – Absolvent Talent Days Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwrócił się do organizatora z prośbą o wyjaśnienia dotyczące wydarzeń, które miały miejsce na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Dotyczyły one odmowy występu dwóm kobietom w wieku powyżej 35 roku życia oraz Romom na teren targów, a co za tym idzie prawa do udziału w organizowanej imprezie, której celem jest przekazanie ofert pracy oraz nawiązanie kontaktów.

Organizatorzy przedmiotowego wydarzenia nie przedstawili stanowiska w sprawie.

3. Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęła propozycja utworzenia Centrum Tyfloinformatyki w ramach Polskiej Akademii Nauk tj. placówki badawczej dla osób niewidomych i słabowidzących. Zadaniem Centrum byłoby wykorzystanie wiedzy dla projektowania nowoczesnych rozwiązań informatycznych i sprzętowych dla osób niewidomych.

Pełnomocnik wystosował pismo do Ministra Cyfryzacji popierające przedmiotowe przedsięwzięcie podkreślając, iż jest to działanie, którego zakres wspomógłby przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia cyfrowego osób z dysfunkcją wzroku.

4. W związku z pojawiającymi się doniesieniami medialnymi, Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania skierował do Prokuratora Krajowego pismo, zawierające prośbę o przekazanie informacji o działaniach podjętych przez jednostki prokuratury oraz ewentualnych ustaleniach w sprawach:

- niewpuszczenia do autobusu firmy Ecoline linii Warszawa – Berlin czarnoskórego pasażera obywatela Togo, pomimo posiadania ważnego biletu (Warszawa, 9 czerwca 2017 r.);
- uniemożliwienia wejścia do kościoła św. Jerzego kobiecie z powodu koloru skóry towarzyszącej jej córki (Sopot, niedziela 25 czerwca 2017 br.);
- znieważenia młodzieży muzułmańskiej z Niemiec, w szczególności incydentu oplucia i znieważenia uczennicy-muzułmanki, do którego miało dojść w centrum Lublina, a także braku reakcji Policji w tej sprawie (21 czerwca 2017 r.);
- ataku na Ośrodek Kultury Muzułmańskiej w Warszawie (26/27 listopada 2017 r.).

W odpowiedzi Zastępca Prokuratora Generalnego poinformował, iż we wszystkich sprawach prowadzone były postępowania właściwych jednostek prokuratury.

5. Do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania wpłynęło również pismo dotyczące problemów, z jakimi borykają się Zakłady Aktywności Zawodowej w związku z wysokością kwoty na dofinansowanie kosztów rocznego pobytu jednego zatrudnionego pracownika niepełnosprawnego w zakładzie aktywności zawodowej.

Pełnomocnik opierając się na przedstawionych argumentach wystosował pismo do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej popierając przedstawione argumenty dotyczące wysokości dofinansowania kosztów rocznego pobytu, które są niezmiennie od 2009 roku, a wobec wzrostu cen towarów i usług winny być podstawą dla podjęcia dyskusji dotyczącej zmiany algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W odpowiedzi przekazanej do Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych poinformowało, że przeprowadzana jest dogłębna i staranna analiza skutków zwiększenia środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

6. W nawiązaniu do doniesień na portalu TVN24, na którym znalazła się informacja dotycząca problemów, jakie napotkała osoba z niepełnosprawnością przy korzystaniu z usług oferowanych w dniu 25 września 2017 r. w pociągu na trasie relacji Wrocław – Białystok Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania wystąpił do Prezesa PKP Intercity z prośbą o informację na temat tego zdarzenia. Zgodnie z informacjami zawartymi w reportażu pt. *Chciał wysiąść, ale pojawił się problem. "Będę do końca życia jeździć tym pociągiem?"*²⁷ pasażer jechał do Łap. W stolicy Dolnego Śląska kupił bilet, do pociągu wjechał specjalną windą. Następnie zajął miejsce w przedziale dla osób niepełnosprawnych. Problemy pojawiły się przy wysiadaniu tj. problem z użyciem windy i udzieleniem stosownej pomocy ze strony drużyny konduktorskiej obsługującej pociąg tej relacji. Również

²⁷ <https://www.tvn24.pl/wroclaw,44/niepelnospawny-z-problemami-w-pkp-intercity-nie-zglosil-przejazdu,778134.html>

rozwiązanie problemu poprzez kontakt telefoniczny z infolinią intercity wymagał wzmoczonych działań po stronie pasażera.

PKP Intercity nie przedstawiło stanowiska w tej sprawie.

7. W związku z doniesieniami medialnymi dotyczącymi reklamy napoju energetycznego Devil Energy, opublikowanej na fanpage`u marki w serwisie społecznościowym Facebook dnia 24 i 25 listopada 2017 r. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zwrócił się do Rady Reklamy z prośbą o przeanalizowanie zgodności powyższej reklamy z zapisami Kodeksu Etyki Reklamy, w szczególności w kontekście art. 4 Kodeksu, w myśl którego „reklamy nie mogą zawierać elementów, które zawierają treści dyskryminujące, w szczególności ze względu na rasę, przekonania religijne, płeć lub narodowość.”

W opinii Pełnomocnika wskazana reklama przedmiotowo przedstawia zarówno kobietę jak, i mężczyznę utożsamiając ich z obiektami seksualnymi, co może stanowić dyskryminację ze względu na płeć. Jednocześnie reklama ta nie mieści się w ramach przyjętych norm etycznych i przekracza granicę dobrych obyczajów, tym samym narusza również postanowienia art. 2 ust. 1 Kodeksu Etyki Reklamy.

Równocześnie Pełnomocnik zaapelował do Związku Stowarzyszeń Rada Reklamy o większy monitoring przekazu reklamowego pod kątem zgodności ze standardami Kodeksu Etyki Reklamy, w tym nienaruszania podstawowych wartości społecznych oraz przestrzegania zasady niedyskryminacji.

W odpowiedzi Rada Reklamy poinformowała, że na reklamę tego napoju wpłynęło wiele skarg. Komisja Etyki Reklamy miała zająć się ich rozpatrzeniem w połowie stycznia 2018 r.

Jednocześnie Prezes Zarządu Związku Stowarzyszeń Reklamy zapewnił Pełnomocnika, że upowszechnianie Kodeksu Etyki Reklamy w środowiskach biznesowych jest nieustanną troską Rady Reklamy. Rada stara się również, aby ich etyczne standardy zostały zaakceptowane przez kolejne branże gospodarki. Poinformował, również, że 7 listopada 2017 r. odbyło się organizowane przez Radę Reklamy Forum Samoregulacji, na którym kilkanaście nowych organizacji branżowych zadeklarowało współpracę przy uwpólnianiu i pogłębianiu standardów etycznych reklamy i innych form komunikacji marketingowej oraz ich wdrożenie w swoich środowiskach. Zakończenie prac nad nimi planowane jest na marzec 2018 r.

8. W nawiązaniu do opublikowanego na stronie Ministerstwa Cyfryzacji dnia 24 listopada 2017 r. ogłoszenia o naborze na wolne stanowisko w służbie cywilnej – specjalisty do spraw obsługi legislacyjnej Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania w wystąpieniu do Ministra Cyfryzacji wyraził swoje zaniepokojenie powstałymi wątpliwościami wokół tej sprawy oraz zwrócił się o przeanalizowanie zamieszczanych treści na stronach Ministerstwa pod kątem zasady równego traktowania i unikania haseł, które mogłyby prowadzić do dyskryminacji.

Zilustrowanie ogłoszenia na ww. stanowisko zdjęciem kobiety w kuchni, opatrzone hasłem „serwujemy najlepsze przepisy”, może wzbudzać pewne zastrzeżenia. Zestawienie fotografii, która nie ma nic wspólnego z pracą w administracji i ogłoszenia na stanowisko specjalisty do spraw obsługi legislacyjnej, może u odbiorcy wywołać wrażenie stereotypowego postrzegania roli kobiety.

3. PROMOWANIE, UPOWSZECHNIANIE I PROPAGOWANIE PROBLEMATYKI RÓWNEGO TRAKTOWANIA

3.1 Projekty realizowane przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania

3.1.1 Opracowanie fiszki i wniosku o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

W dniu 1 września 2017 r. został złożony wniosek o dofinansowanie projektu pt. *Opracowanie i wdrożenie spójnego systemu monitorowania równości szans płci oraz modelu współpracy międzysektorowej na rzecz równości szans płci*, który będzie realizowany w latach 2018-2020 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Wniosek został zaakceptowany pod względem formalnym oraz oceniony pozytywnie pod względem merytorycznym.

Celem projektu jest opracowanie i wdrożenie spójnego systemu monitorowania równości szans płci oraz opracowanie i wdrożenie modelu współpracy międzysektorowej (pomiędzy administracją centralną, regionalną, lokalną oraz organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi) na rzecz równości szans płci. Odbiorcami projektu są Pełnomocnicy Wojewódzcy do Spraw Równego Traktowania oraz Koordynatorzy do Spraw Równego Traktowania w urzędach centralnych. Jednakże poprzez charakter koncepcyjno-wdrożeniowy projektu, rezultaty i produkty projektu powinny przekładać się na realizację rzeczywistych potrzeb społecznych, w tym zwłaszcza poprawę sytuacji kobiet, kobiet z dziećmi i kobiet powracających po urloпах związanych z opieką nad dzieckiem/dziećmi do środowiska pracy, poprawienie warunków dla awansu zawodowego kobiet (w szczególności na stanowiska kierownicze) oraz likwidację/minimalizację problemu szkodliwych społecznie stereotypów i przeciwdziałanie zjawisku mobbingu i molestowania ze względu na płeć.

Działania w projekcie rozpoczną się od akcji informacyjnej połączonej z rekrutacją grupy docelowej, którą stanowią Wojewódzcy Pełnomocnicy i Koordynatorzy do Spraw Równego Traktowania. W I połowie 2018 r. odbędą się spotkania w formie seminarium dla grupy docelowej oraz interesariuszy projektu spoza grupy docelowej (m.in. przedstawiciele NGOs, partnerzy społeczni, przedstawiciele samorządów). W tym samym czasie rozpocznie się również ewaluacja zewnętrzna Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania na lata 2013-2016. W II kwartale 2018 r. zaplanowane jest rozpoczęcie procesu diagnostycznego polegającego na badaniu otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego urzędów, na poziomie zarówno wojewódzkim jak i centralnym. Zwieńczeniem tego etapu, na przełomie 2018 i 2019 r., będzie opracowanie 16 pakietów informacyjnych dla Wojewódzkich Pełnomocników oraz ustanowienie modelowego zakresu działań i kompetencji oraz opis sposobu współpracy z kadrą urzędu na poziomie urzędów centralnych. Opracowanie modelowego zakresu działań i kompetencji Wojewódzkich Pełnomocników będzie stanowiło realizację dotychczasowych postulatów osób pełniących te funkcje. Od III kwartału 2018 r. do I kwartału 2019 r. będą odbywały się spotkania konsultacyjne z interesariuszami projektu.

W efekcie współpracy i na podstawie zebranych danych badawczo-diagnostycznych powstanie model współpracy międzysektorowej na rzecz równości szans płci. Od początku II kwartału 2019 r. do końca 2019 r. odbędzie się pilotażowe wdrożenie modelu w 5 wybranych

instytucjach. Zadaniem pilotażu będzie sprawdzenie, czy wypracowany model jest użyteczny w polityce równości płci oraz jaki ma wpływ na otoczenie społeczne. Pilotaż będzie zakończony ewaluacją zewnętrzną. Równocześnie rozpocznie się etap wdrożenia systemu monitorowania równości szans płci, na podstawie opracowanych pakietów informacyjnych w formie wytycznych Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania. System zostanie poddany ewaluacji w I kwartale 2020 r. Na zakończenie projektu w II kwartale 2020 r. przewiduje się seminarium podsumowujące działania projektowe, w tym ostateczne konsultacje opracowanego systemu i modelu połączone z warsztatami dla grupy docelowej i interesariuszy spoza tej grupy. Efekty projektu w postaci opracowanych dokumentów będą upowszechniane na poziomie wojewódzkim i centralnym poprzez cykliczne informacje na stronie internetowej Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania oraz dystrybucję finalnych produktów projektu.

Jednym z kluczowych elementów projektu jest aspekt edukacyjny, świadomościowy, budowania kompetencji i wsparcia dla Wojewódzkich Pełnomocników i Koordynatorów. Począwszy od etapu diagnozy, kiedy to zostaną zainicjowane zespoły eksperckie wspierające grupę docelową, poprzez organizację wizyt studyjnych i spotkań roboczych, po indywidualny mentoring na etapie wdrożeniowym. Zgodnie z harmonogramem projektu działania te będą miały charakter stały i obejmą cały czas trwania projektu.

4. WYBRANE SPOTKANIA PEŁNOMOCNIKA Z PRZEDSTAWICIELAMI INSTYTUCJI I ORGANIZACJI DZIAŁAJĄCYMI W OBSZARZE RÓWNEGO TRAKTOWANIA

27 stycznia 2017 r. – Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z Piotrem Tymą, Prezesem Związku Ukraińców. Tematem spotkania była sytuacja mniejszości ukraińskiej w Polsce

8 lutego 2017 r. – Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z przedstawicielkami Fundacji Liderki Biznesu.

9 lutego 2017 r. – Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z Emilią Szotą i Ewelina Chelstowską w sprawie organizowanej przez nich konferencji „Być Kobietą Urzekającą” oraz wniosku o objęcie konferencji patronatem Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania.

16 luty 2017 r. - spotkanie z przedstawicielkami UNHCR panią Anną-Carin Öst, przedstawicielką Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w Polsce oraz Katarzyną Oyrzanowska z Biura UNHCR w Warszawie.

Tematem spotkania były rządowe plany dotyczące wspierania społeczeństwa obywatelskiego. W czasie spotkania Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania zaproponował: dalsze kontakty, a także zorganizowanie spotkania ze wskazanymi przez UNHCR organizacjami pozarządowymi, wyspecjalizowanymi we współpracy i pomocy dla uchodźców. Pełnomocnik zapowiedział również interwencję w MSWiA w sprawie braku

informacji i rozstrzygnięć konkursów w ramach Funduszu FAMI (Fundusz Azylu, Migracji i Integracji). Pismo Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania w tej sprawie i wyjaśnienia MSWiA zostały przekazane do wiadomości UNHCR.

17 marca 2017 r. - Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się Evelin Collins, Przewodniczącą Equinet.

W spotkaniu uczestniczyli także przedstawiciele: Equinet, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, gabinetu Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania oraz Wydziału Równego Traktowania w Departamencie Społeczeństwa Obywatelskiego.

Pani Evelin Collins, Przewodnicząca Europejskiej Sieci Organów ds. Równości (Equinet) przedstawiła cele i zadania sieci Equinet. Podkreśliła, że Equinet ma na celu promowanie równości w Europie, a także wsparcie krajowych organów do spraw równości.

Minister Adam Lipiński przedstawił swoje kompetencje, jako Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, Pełnomocnika Rządu do spraw społeczeństwa obywatelskiego, a także pełnione przez siebie funkcje polityczne. Podczas dyskusji zaprezentowane zostały także przykłady inicjatyw podejmowanych przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania od czasu objęcia przez niego funkcji, a także przygotowania do opracowania nowej edycji Krajowego Programu Działań na Rzecz Równego Traktowania. Wskazano również na kwestię występujących w Polsce, ale także w innych państwach europejskich (np. Irlandii Północnej), luk prawnych w ochronie przed dyskryminacją i działania zmierzające do ich zniwelowania. Zarówno Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania, jak i przedstawicielka Equinet zwrócili uwagę, jak ważna w działaniach na rzecz równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji, jest współpraca ze społeczeństwem obywatelskim i organizacjami pozarządowymi.

22 marca 2017 r. – Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z Naczelnym Rabinem Polski, Michaeliem Schudrichem w sprawie sytuacji w Kaliszu.

23 maja 2017 r. - Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z przedstawicielkami Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (FEMM) Parlamentu Europejskiego.

Przedmiotem dyskusji podczas spotkania była m.in. sytuacja kobiet na rynku pracy, dofinansowanie organizacji pozarządowych, prawa seksualne oraz edukacja seksualna, prawo do aborcji, antykoncepcji oraz działania dotyczące zdrowia publicznego w ramach przygotowywanego Narodowego Programu Zdrowia Publicznego. W związku z pytaniami o działania Rządu w odniesieniu do Konwencji Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, sporządzonej w Stambule dnia 11 maja 2011 r. Minister Adam Lipiński podkreślił, iż nie są podejmowane żadne działania mające na celu jej wypowiedzenie. Dodatkowo uczestnikom przybliżono działania, dotychczas podjęte, mające na celu wdrożenie przepisów Konwencji oraz dotyczące zwalczania i przeciwdziałania przemocy, w tym, przemocy w rodzinie. Podczas spotkania Pełnomocnik wyraził ubolewanie, że w kręgu zainteresowań delegacji Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia były jedynie spotkania z organizacjami feministycznymi i działającymi na rzecz mniejszości seksualnych. Nie spotkała się natomiast z organizacjami pravicowymi działającymi na rzecz praw kobiet,

co zdaniem Pełnomocnika, pozwoliłoby Komisji uzyskać szerszy obraz sytuacji kobiet w Polsce.

30 maja 2017 r. - spotkanie z przedstawicielkami Fundacji Liderki Biznesu oraz przedstawicielami firm doradztwa personalnego.

W trakcie spotkania omówiono wyniki raportów przygotowanych przez Fundację Liderki Biznesu w latach 2015 i 2016 dotyczących kobiet we władzach spółek giełdowych w Polsce oraz sytuację kobiet na rynku pracy oraz ich wpływ na sytuację gospodarczą kraju i rozwój rynku. Podczas dyskusji podkreślano zalety, jakie przynosi różnorodność składów gremiów decyzyjnych tj. rad nadzorczych i zarządów, również ich wpływ na wyniki w biznesie. Podkreślono również potrzebę wzmacniania kobiet w dążeniu do awansu zawodowego, umacniania ich pozycji na rynku pracy, jako liderek i ekspertek w swoich dziedzinach m.in. poprzez upowszechnianie dobrych praktyk oraz upowszechniania informacji o regulacjach umożliwiających połączenie funkcji rodzicielskich z obowiązkami pracowniczymi, co przyczyni się do ułatwienia powrotu do czynnego życia zawodowego po urloпах związanych z opieką nad dzieckiem. Wskazano również na potrzebę przeprowadzania działań świadomościowych i zachęcających uczennice szkół średnich do wyboru kierunków technicznych, programów mentoringowych dla kobiet oraz przygotowania kampanii społecznej w omawianym obszarze.

6 czerwca 2017 r. - Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z przedstawicielkami organizacji kobiecych zainicjowane przez Fundację Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris.

W spotkaniu udział wzięły: Pani Joanna Banasiuk, Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, Pani Małgorzata Owczarska, Konfederacja Kobiet RP, Pani Sylwia Zborowska, Centrum Wspierania Inicjatyw dla Życia i Rodziny, Pani Małgorzata Ewa Dawidziuk, Fundacja Twórczych Kobiet. W trakcie spotkania omówiono problemy kobiet dotyczące łączenia życia zawodowego z życiem rodzinnym oraz sprawy związane z opieką nad dziećmi do lat 3. Dyskutowano na temat wpływu opieki najbliższych osób na wczesnym etapie życia dziecka i jej oddziaływania na właściwy jego rozwój we wczesnym dzieciństwie i dorosłości. Podczas spotkania ustalono, że obecne na spotkaniu organizacje przedstawią propozycje rozwiązań i zmian w przedmiotowym zakresie.

4 października 2017 r. – Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z studentami z Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Spotkanie dotyczyło możliwości organizacji powołania komitetu pomocy represjonowanym, działających na rzecz walki z systemem komunistycznym. Wielu działaczy Niezależnego Zrzeszenia Studentów w sposób bezpośredni przyczyniło się do obalenia ustroju totalitarnego w Polsce. Wówczas NZS był głosem pokolenia, wyrażającym sprzeciw wobec warunków społeczno-politycznych panujących w kraju. Swój opór przeciwko niemu Zrzeszenie wyrażało poprzez organizację ogólnopolskich strajków i protestów studenckich. Nierzadko wiązało się to z narażaniem własnego zdrowia i życia.

14 listopada 2017 r. – Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się z Agnieszką Markiewicz z Amerykańskiego Komitetu Żydowskiego. Podczas spotkania przedstawicielka Komitetu przedstawiła działania Komitetu i nakreśliła jego priorytety.

21 listopada 2017 r. - spotkanie z Ekaterine Skhiladze, Zastępcą Rzecznika Praw Obywatelskich Gruzji oraz grupą ekspertek z Biura Rzecznika, uczestniczących w wizycie studyjnej w Polsce.

Spotkanie odbyło się na prośbę gości i było jednym z szeregu spotkań zorganizowanych w instytucjach publicznych zajmujących się ochroną i promowaniem praw człowieka, sprawami społecznymi i problematyką niedyskryminacji. W trakcie rozmowy poruszano tematy związane z realizacją zasady równego traktowania i współpracy międzyinstytucjonalnej w tym zakresie. Gości szczególnie interesowały kompetencje i działania Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania, a także specyfika urzędu i jego rola w ramach administracji publicznej.

27 listopada 2018 r. – Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania spotkał się ze studentami białoruskimi, biorącymi udział w programie „Świadomy Student”. Podczas spotkania Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania przedstawił swoje kompetencje oraz działania.

30 listopada 2017 r. - spotkanie z Michaelem O`Flaherty, Dyrektorem Agencji Praw Podstawowych.

Spotkanie było pierwszym spotkaniem Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania oraz Dyrektora Agencji Praw Podstawowych. Dyrektor Agencji Praw Podstawowych przedstawił cel działania Agencji oraz realizowane przez nią zadania. Podkreślił, że badania realizowane na skalę całej UE są agregowane wg poszczególnych krajów członkowskich co z pewnością ułatwia korzystanie z nich. Pełnomocnik Rządu do Spraw Równego Traktowania przedstawił kwestie, jakimi się zajmuje oraz działania podejmowane przez siebie, w tym także na rzecz kobiet. Tematami rozmowy były również dyskryminacja ze względu na religię i pochodzenie etniczne oraz wsparcie społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Obie strony zadeklarowały dalszą współpracę oraz wzajemne wsparcie w realizacji zadań. W spotkaniu udział wzięli również doradca dyrektora FRA, John Kellock, Patrycja Pogodzińska, przedstawiciele Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz przedstawicielka Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

5. Wykaz spotkań, wydarzeń i konferencji objętych honorowym patronatem Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania w roku 2017.

lp.	Organizator	Wydarzenie	Termin	Miejsce
1	Fundacja Edukacyjna Perspektywy	Jubileuszowa edycja ogólnopolskiej kampanii Dziewczyny na Politechniki!	marzec 2017	zasięg ogólnopolski
2	Fundacja Edukacyjna Perspektywy	VIII edycja ogólnopolskiej akcji Dziewczyny do ścisłych!	marzec 2017	zasięg ogólnopolski
3	Emilia Szota, Ewelina Chełstowska	III Edycja Konferencji Być Kobieta Urzekającą	maj 2017	Warszawa
6	Stowarzyszenie Na Tak	Bieg Na Tak – Run of Spirit	maj 2017	Poznań
7	Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego	IX edycja Konkursu "Samorząd Równych Szans"	2017	
8	Śląska Telewizja Miejska	Konferencja - roboczy tytuł "Tożsamość kulturalna. Górny Śląsk."	brak wskazanego terminu	Świętochłowice
9	Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku	IX Forum III Wieku	6-9 września 2017 r.	Krynica
10	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie	Konferencja "Czy przemoc ma płeć? O potrzebie uwzględniania kwestii płci w realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie"	9 października 2017 r.	Kraków
11	Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we współpracy z Uniwersytetem SWPS w Katowicach	Konferencja naukowa pt. „Przemoc domowa. Perspektywa psychologiczna, społeczna i prawna”	17-18- października 2017 r.	Warszawa
12	Fundacja Widzialni	Projekt „MamPrawoDo.Info”	brak wskazanego terminu	zasięg ogólnopolski
13	Polska Fundacja Pomocy Humanitarnej „Res Humanae”	XXIV Konferencja „Człowiek żyjący z HIV w rodzinie i społeczeństwie”	4-5 grudnia 2017 r.	zasięg ogólnopolski